

Jegyzetek egy jubileumi ülés margójára

Dr. MÁTYUS MÁRIA PhD

nyugalmazott orvos ezredes, MH Egészségügyi Központ, Parancsnokság

matyus.maria@hm.gov.hu

A Magyar Katonai- Katasztrófaorvostani Társaság (MKKOT) megalakulásának 30. évfordulója alkalmából (1991–2021) 2022. április 13-án ünnepi tudományos ülés került megrendezésre a Honvédelmi Minisztérium Hadtörténeti Intézet és Múzeum gyönyörű Márványtermében. A lassan szállingózó vendégek nagy ovációval fogadták az újonnan érkezőket, hiszen a régnemlátott kollégáknak most lehetőségük nyílt visszaemlékezni szakmai életük virágkorára, a régi kapcsolatokra, történetekre. Örömmel meséltek egymásnak az utolsó találkozásuk óta eltelt időszak eseményeiről, családjukról. Ebben a csodaszép környezetben a fiatal, a mindennapos feladatvégrehajtás nehézségeivel küzdő társasági tagjaink is felüdültek és nagy érdeklődéssel várták az előre meghirdetett előadásokat.

A programot a tervezett időpontban az összegyűlt hallgatóság részére megkezdjük.

Az MKKOT 30 éves történetét DR. KOPCSÓ ISTVÁN PhD Vezérőrnagy Úr, a Társaság elnöke, az MH Egészségügyi Központ parancsnoka, az MH egészségügyi főnöke ismertette, amely előadás időutazás volt részemre, hiszen munkavállalóként a Honvédkórházba 1990-ben jöttem dolgozni, bár előtte államvizsgáimhoz, szakvizsgához a gyakorlatok nagy részét is itt végeztem el.

Távolról ugyan, de volt szerencsém megismerni PROF. DR. VAMOS LÁSZLÓ vezérőrnagyot, aki 1991 januárjában a katasztrófaorvostani tudományterület szakembereinek összefogása céljából ennek az új tudományos társaságnak a katonaegészségügy bázisán történő megalapítását javasolta. Bölcsességét tükrözi az is, hogy évszázadok óta bármilyen katasztrófahelyzet megoldásában az aktuális államapparátus a katonaságot hívja segítségül, legyen az árvízi mentés, földrengések, ipari katasztrófák megoldása, mivel a szükséges műszaki felszereléssel, humán erőforrással, tapasztalatokkal, szakmai tudással, egészségügyi ellátóképességgel a honvédség rendelkezik.

Előadónk ezután méltatta a Társaság későbbi elnökeit, akiket van szerencsém személyesen ismerni, velük együtt dolgozni. Eszembe jutottak önzetlen tanításaik, rendszerszemléletük, mellyel engem is, mint fiatal kollégát képeztek, hogy szükség esetén tudásunkkal támogatni tudjuk a felmerülő problémák megoldását. Mindannyiuknak köszönhető, hogy személyes kapcsolataink, intézményi együttműködésük, tudományos tevékenységük okán a Társaságnak széleskörű kapcsolatrendszerrel sikerült kiépítenie hazai és nemzetközi viszonylatban. Huszonhárom sikeres konferenciát szerveztek, számos egyéb szakmai rendezvényt bonyolítottak le, de szellemiségük áthatja a missziók ellátását, a pandémia elleni küzdelmet, hiszen nem volt elég a betegellátás eddig megszokott formáit gyakorolni, szükség volt a megfelelő sürgősségi ellátás megszervezésére, a járványügyi feladatok koordinálására, a laboratóriumi vizsgálatok biztosítására, a betegutak biztonságos kialakítására. Az előkészítő, felkészítő tudásbázis nélkül nagyon nehezen tudott volna a működő rendszer összeállni, gyors és hatékony megoldásokat kidolgozni, alkalmazni a lakosság, a HAZA megelégedésére a COVID elleni küzdelemben, az oltóbuszok országos tevékenységében, a katonai és civil lakosság egészségének megőrzésében vagy helyreállításában, a határvédelemben.

A Honvédelmi Minisztérium részéről a rendezvényt Bozó TIBOR vezérőrnagy tisztelte meg jelenlétével és méltatta az általa régóta jól ismert vendégek munkásságát, katonai és tudományos eredményeit.

A következő előadást az MH EK vezető könyvtárosa, POGÁNYNÉ DR. RÓZSA GABRIELLA tanácsos tartotta, „A tudományos intézményrendszer kiépülése a (240 éves) magyarországi katonaegészségügyben” címen. Rendkívül alapos, sok erőt és odafigyelést, komoly levéltári kutatómunkát igényelt ragyogó, nagy lelkesedéssel készített előadása.

Összefoglalta a katonaegészségügy kialakulásának nehézségeit, melyek világviszonylatban is fennálltak az általános és a közegészségügyi ellátás erre az évszáz-

zadra jellemző elmaradottsága miatt. Magyarország akkori történelmi háttere csak még több hátrányt okozott, de II. József a XVIII. századot uraló általános elvekhez képest modern szemlélete az egészségügyi ellátást jelentősen változtatni rendelte. Konceptiója szerint először megnézte országa valós egészségügyi ellátórendszerét, majd látva az elmaradottságot, új kórházrendszert alakított ki és építtetett meg. Célja volt a jó infrastruktúra kialakítása: stabil, békében is fenntartott és állandó működésű katonae-gészségügyi intézményrendszer, kórházi hálózat kiépítése, a humán erőforrás kiképzése: speciális katonae-orvosi ismereteket közvetítő képzőhely megalapítása és ennek következményeként az állandó, békeidőben is rendelkezésre álló, hivatásos katonae-orvosi kar megteremtése, az eszmei szintű rendszerfejlesztés: a katonae-gészségügy egységes működése érdekében szabályzatok kibocsátása és a katonae-orvoslás tudományának fejlesztése, ennek színterei, a tudományos infrastruktúra elemei: a szakképzés, a szakfolyóirat és a szakmai szervezet megteremtése.

A biztos alapokra épített ellátórendszert a következő évszázadokban jelentősen továbbfejlesztették, melynek lépéseit előadónk nagy hévvel mesélte el az érdeklődő közönségnek. Sikeres előadását nagy tapsal köszönte meg a hallgatóság.

Ezt követően egy, az 1950-es évek elejéről származó nagyon tanulságos politikai rémtörténet eseményeit, „*Dr. Szánthó Elemér honvédorvos őrnagy igaz történet*”-ét hallottuk DR. SUSA ÉVA igazságügyi főtanácsos, antropológustól. Egy ételmérgezés történetét dolgozta fel, mely koncepció perré nőtte ki magát, és bár a mérgezésnek is alig nevezhető megbetegedések száma mindösszesen 17 volt az ÁVH-nál keletkezett periratok 250 fő súlyos állapotáról számoltak be. Az akkori politikai céloknak megfelelően az étkeztetés minőségéért felelős orvost és a logisztikust igazságatlanul kivégezték és más névvel ellátott sírba temették, hogy senki ne találjon később sem rájuk. Tanulságos történet volt az utókor számára, remélve, hogy a hatalom erejének fitogtatása érdekében ilyen igazságta-

lanságok, politikai gyilkosságok soha többé nem következnek be.

Az előadások után Társaságunk ünnepélyesen köszöntötte az idei életműdíjra jelölteket. A hagyományok, az elődök, a közelmúlt iránti tiszteletünk jeléül immáron második alkalommal adhattuk át a harmincéves jubileum apropóján 2021-ben alapított „Katonae-gészségügyi Életműdíj”-at. Idén DR. SVÉD LÁSZLÓ PHD nyugállományú altábornagy, DR. LIPTAY LÁSZLÓ orvos ezredes és DR. BARNA BÉLA orvos ezredes nyerte el a rangos elismerést. Az MKKOT tudományos tevékenységének szervező munkájában oroszánrészt vállaló NAGYNÉ SZALAI KLÁRA kinevezett polgári alkalmazottat, valamint az önkéntes segítőként dolgozó DR. BREZNAJNÉ FILLÓ ILONÁT, a *Honvédorvos* folyóirat szerkesztőségi ügyvivőjét „Társasági díszoklevél”-lel jutalmazták.

Az ünnepeltek könnyekig meghatódva köszönték meg az elismerést, mint életműjük megkoronázását.

A Társaság 30 éves évfordulója alkalmából ünnepi *Honvédorvos* kiadvánnyal tisztelegtünk elődeink munkássága előtt, amely a katonae-orvosi tudományos színterek kialakulásától kezdődően mutatja be a Társaság múltját és jelenét, ezzel adva meg a kellő alapot a jövő sikereinek.

A díjak és virágok átadása után, az állófogadás előtt PROF. DR. SZENES ZOLTÁN nyugállományú vezérezredes méltatta az ünnepségen elhangzottakat, az ünnepeltek, a Társaságot, jó egészséget és sikeres munkát kívánva nekünk.

Ezután a személyes gratulációk átadásával, a finom falatok elfogyasztásával, az ilyenkor megszokott kellemes beszélgetésekkel zárult a rendezvény.

A Magyar Katonai Katasztrófaorvostani Társaság mottója – legyen bár 133 éves – nem veszített igazságtartalmából: „*Azon komoly és komor foglalkozás közepe, mely 'a hazáért meghalni' tanít, mi orvosok képesszük a vigasztaló elemet, mert mi meg a 'hazáért megélni' segítjük polgártársainkat.*” ■